

ششمین کنگره ملی علوم ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی ایران

نوع مقاله:

علمی

محور اصلی کنگره:

مدیریت پایدار روستایی

عنوان مقاله:

توسعه و تقویت تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی

(مطالعه موردی: تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی استان آذربایجان شرقی)

چکیده:

تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی گسترده ترین قسمت از بخش تعاون اقتصاد جمهوری اسلامی ایران می باشد که با برخورداری از ویژگیهای گروهی بودن، قابلیت انعطاف، مردمی بودن و تکیه بر عدالت اجتماعی، پایداری، سودآوری، ایجاد امنیت، فقرستیزی و توانمندسازی همنوای توسعه روستایی بوده که بخش اعظم امکانات رفاهی و نهادهای کشاورزی و تسهیلات مورد نیاز روستائیان از طریق این تعاونی ها، به منظور افزایش تولید در واحد سطح در اختیار تولید کنندگان قرار می گیرد. و فلسفه شکل گیری آن ایجاد تحرک در فرایند توسعه روستایی و کشاورزی با اتکا به توانمندی های بومی و محلی بوده و ابزار مهمی در تامین و رفع نیازهای تولیدی و اقتصادی روستائیان جهت دست یابی به استقلال اقتصادی و توسعه روستایی می باشد.

و با عنایت به اینکه هدف مدیریت روستایی، دستیابی به توسعه و به دنبال آن توسعه پایدار روستایی است لذا این مقاله با هدف، بررسی و شناسایی ظرفیت ها، نقاط قوت، نقاط ضعف، فلسفه شکل گیری تعاونی ها و تشکل ها روستایی و کشاورزی بوده که می توان با گسترش فرصت ها و کاهش تهدیدها، و مشارکت در شکوفایی اقتصادی، در دستیابی به امنیت غذایی و توسعه پایدار روستایی را تسهیل نمود. در نهایت به نتیجه گیری پرداخته و پیشنهاداتی نیز ارائه گردیده است. در این مقاله روش مطالعه، توصیفی تحلیلی بوده که جمع آوری آمار و اطلاعات مورد نیاز به روش کتابخانه ای انجام شده است.

کلید واژه ها: تعاون، شرکت تعاونی، توسعه، توسعه روستایی

مقدمه:

بخش تعاون به عنوان یکی از ارکان اصلی در نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، مورد توجه برنامه ریزان کشور قرار دارد و به منظور تحقق اهداف اقتصادی، هدایت فعالیت ها به سمت بخش تعاون از اهمیت ویژه ای برخوردار است (انصاری، ۱۳۷۵؛ ۳۳۰). شرکت تعاونی عبارتند از شرکت تجاری مرکب از اشخاص حقیقی که به منظور رفع نیازهای مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا با کوتاه کردن دست واسطه های بی مورد از طریق همکاری و همیاری متقابل طبق مقررات تشکیل گردیده و فعالیت می کند (ثابت سعیدی، ۱۳۸۳؛ ۵۹).

از سوی دیگر شرکت تعاونی اجتماع عده ای از اشخاص است که با اشتراک مساعی و از طریق کارکردن در پی منافع هستند که در حالت فردی به دست آوردن آن امکان پذیر نیست. در تشکیل تعاونی ها سودبردن، قدرت طلبی و انحصار گرایی ارزش و اعتباری ندارد.

از طرفی، یکی از وظایف این شرکتهای ترویج بازاریابی محصولات اعضاست که این جایگاه و وظیفه، نقش و رسالت تعاونی های روستایی و کشاورزی را به مراتب با ارزشتر و سنگین تر می کند، چرا که اهمیت بازاریابی صحیح برای محصولات کشاورزی کمتر از هیچ یک از اقدامات لازم برای توسعه کشاورزی و نهایتاً توسعه نیست و هرگاه محصولات مختلف در زمان معین و بخوبی جمع آوری و نگهداری نگردند و یا عملیات لازم به منظور تبدیل و بسته بندی و حمل آنها به بازارهای فروش صورت نگیرد. و همچنین فروش با ضوابط آماری معیارهای علمی و یا اطلاعات قبلی از سایر بازارها انجام نشود، نتیجه مثبتی در افزایش درآمد و نهایتاً توسعه اقتصادی و کشاورزی صورت نخواهد گرفت.

و توسعه روستایی، فرآیند افزایش انتخاب مردم، گسترش مشارکت مردمی، توانا سازی برای تصمیم گیری در شکل دهی به فضای خویش، افزایش رفاه و خوشبختی، گسترش فرصتها و ظرفیتهای بالقوه، توانا سازی همه مردم برای سازماندهی فضای خویش و توانا سازی برای انجام کار گروهی است (رضوانی، ۱۳۸۳؛ ۱۴).

بنابراین توجه به نقش ترویجی شرکتهای تعاونی و تشکل های روستایی و کشاورزی، می توانند مانند پلی مستحکم میان بهبود تولیدات کشاورزی و درآمد کشاورزان از یک طرف و اصلاح و بهبود نظام خدمات رسانی و مشارکت شرکت های تعاونی با روستاییان در بازاریابی محصولات کشاورزی از طرف دیگر عمل کنند و در نتیجه توسعه کمی و کیفی مورد انتظار حاصل آید.

و با توجه به اینکه هدف مدیریت روستایی دستیابی به توسعه و به دنبال آن توسعه پایدار روستایی است از این رو با شناسایی نقاط قوت و ضعف این تعاونی ها می توان با گسترش فرصتها و کاهش تهدیدها و توسعه و تقویت تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی دستیابی به توسعه پایدار روستایی را تسهیل کرد.

مبانی نظری:

شرکت های تعاونی روستایی و کشاورزی یکی از راهکارهای توسعه روستایی می باشد و مدیریت روستایی دارای نقاط مشترکی با اهداف توسعه روستایی و توسعه پایدار در جهان امروزی محسوب می شوند، و به علل زیر از اهمیت ویژه ای برخوردارند:

۱- افزایش مشارکت و همکاری روستاییان و اعضای شرکت تعاونی با یکدیگر و ایجاد و توسعه فرصت های شغلی

۲- سرمایه گذاری مالی و اعتباری موجب استقلال مالی، روستائیان و اعضای شرکت

۳- افزایش درآمد و ارتقاء سطح رفاه و آسایش و کاهش فقر

۴- افزایش تولید و امنیت غذایی

۵- تهیه و تامین نیازهای اساسی و مایحتاج اعضا و روستائیان

۶- حفظ محیط زیست

پس میتوان اظهار داشت که شرکتهای تعاونی روستایی و کشاورزی در واقع از دیرباز در روستاها فعالیت داشته و به ارائه خدمات گوناگون در روستا پرداخته است. این تعاونیها تمام تلاش وسیعی خود را در جهت ارائه خدمت هرچه بیشتر به اعضا و روستاییان مصروف نموده، و با اعطای وام و توزیع کالاهای اساسی و غیر اساسی در فروشگاههای مصرف و فروشگاههای مواد نفتی و همچنین توزیع نهادهای کشاورزی مانند بذر، سموم و کودهای شیمیایی و همچنین لوازم و قطعات یدکی ماشین الات به قیمتهای مناسب ارزان ارائه خدمت نموده، انواع محصولات زراعی و باغی خرید و فروش و بازاریابی میکنند. مانند گندم، جو، پنبه و... را خریداری میکنند

سرنوشت اغلب کشورهای جهان در هر دوره از تاریخ به سرنوشت روستاها بستگی داشته است. یکی از خصیصه های بارز روستاها که تأمین کننده غذای بشر است و می تواند بدون تکیه به شهر، به حیات خود ادامه دهد. در حالیکه شهر بدون روستا و بهره گیری از منابع آن محکوم به نابودی است. جمله زیبای سقراط که می گوید (نظامی می تواند بر آن حکومت کند که بتواند غذای مردم ان را تأمین کند) موبد مطالب فوق الذکر است. بر این اساس، در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آمده است که بخش کشاورزی محور توسعه تلقی شده و اهداف این بخش را در راستای توسعه اقتصادی، در بسیج کلیه امکانات ملی و همه بخشهای اقتصادی به منظور نیل به خودکفایی در تولید

کالاهای اساسی کشاورزی، تقویت توان اقتصادی روستاها و احیای آن به عنوان منبع و جایگاه اصلی تولید بیان داشته است (آسایش، ۱۳۷۹: ۵۲).

بعد از انقلاب اسلامی استراتژی تعاونیها به عنوان رهیافتی مهم در توسعه روستایی مورد توجه دولتمردان و سیاستگذاران قرار گرفت و نه تنها به عنوان ابزاری کارآمد در ایجاد اشتغال روستایی قلمداد شد بلکه به عنوان هدف در توانمندسازی و توسعه جوامع روستایی به کار گرفته شد (شعبانعلی فمی و همکاران، ۱۳۸۷: ۱۱۹-۱۱۸).

بنابراین توجه به نقش ترویجی شکل های روستایی و کشاورزی می تواند مانند پلی مستحکم میان بهبود تولید کشاورزی و درآمد کشاورزان از یک طرف و اصلاح و بهبود نظام خدمات رسانی و بازاریابی محصولات کشاورزی از طرف دیگر عمل کند و در نتیجه توسعه کمی و کیفی مورد انتظار حاصل آید.

بنابر این توسعه روستایی، جزئی از برنامه های توسعه هر کشور است که برای دگرگون سازی ساخت اجتماعی - اقتصادی جامعه روستایی بکار می روند. ودستیایی به توسعه و بهبود کیفیت زندگی از آرمانهایی است که همواره ذهن بشر را به خود مشغول نموده است. از سوی دیگر توسعه روستایی را می توان عاملی در بهبود شرایط زندگی افراد متعلق به قشر کم درآمد ساکن روستا و خودکفاسازی آنان در روند توسعه کلان شهر دانست (ازکیا، ۱۳۸۱: ۷۶).

بنابر این توسعه روستایی، جزئی از برنامه های توسعه هر کشور است که برای دگرگون سازی ساخت اجتماعی - اقتصادی جامعه روستایی بکار می روند. ودستیایی به توسعه و بهبود کیفیت زندگی از آرمانهایی است که همواره ذهن بشر را به خود مشغول نموده است. و چون بخش اعظم امکانات رفاهی و نهادهای کشاورزی و تسهیلات مورد نیاز روستائیان از طریق این شبکه (تعاونیهای روستایی و کشاورزی) و به منظور افزایش تولید در واحد سطح و نهایتاً دست یابی به استقلال اقتصادی و توسعه پایدار روستاها در اختیار تولید کنندگان قرار می گیرد. و با عنایت به اینکه پایه و اساس حیات و تحول اجتماعی عبارت است از تشکلهای اجتماعی که یک ارگانیزم عقلایی است و حرکت در راستای فعال نمودن تشکلهای اجتماعی در مناطق روستایی، اساس و زیر بنای استراتژیهای جدید توسعه روستایی را تشکیل می دهد. لذا فعال بودن تشکلهای اجتماعی در مناطق روستایی در راستای نیل به توسعه روستایی است.

توسعه از دیدگاه دینی :

از دیدگاه دینی توسعه داری مفهوم وسیعی است بار مادی و معنوی و اجر اخروی دارد. درنگرش دینی، رفتارهای انسانی باید همسو با هدف های متعالی باشد که رضایت باری تعالی را جلب نماید. و شاید از نظر معرفت دینی (اسلام) مناسب ترین واژه در مورد توسعه واژه عمران باشد که در قرآن و روایات آمده است. و اسلام مکتبی است که بر جنبه های مادی انسان نیز تأکید نموده، لکن آنها را به عنوان ابزاری برای رسیدن به اهداف متعالی انسان در نظر گرفته است. بدین سان، اگر ما رسیدن به اهداف متعالی را که از خلقت انسان بوده است، هدف توسعه در اسلام تلقی نماییم، بدون شک، رسیدن به این اهداف مستلزم در دست داشتن ابزار مادی و معنوی است؛ یعنی توسعه در اسلام (رسیدن به اهداف متعالی انسان) دارای ابعاد مادی و معنوی می باشد. در مورد ابعاد مادی توسعه، در قرآن کریم آمده است: «هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا» (هود: ۶۱). او (خدا) شما را از زمین ایجاد کرد و به آبادانی در آن گماشت. علامه طباطبائی در تفسیر المیزان در ذیل این آیه می فرماید: عمارت، تغییر دادن زمین به محصولی است که بدان گونه بتوان از فواید مورد انتظار از آن استفاده کرد. با توجه به آیه مذکور، خدا انسان را مأمور آبادانی زمین قرار داده است، طبعاً این مأموریت مستلزم در اختیار قرار دادن امکانات و ابزارهای لازم برای عمران و آبادی است که ظاهراً اعطای منصب خلافت الهی به انسان در زمین به همین منظور است: «وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً» (بقره: ۳۰)؛ به یاد آر هنگامی که خداوند به فرشتگان فرمود: من در روی زمین خلیفه قرار می دهم. و با توجه به اینکه انسان خلیفه خدا بر روی زمین است. پس خداوند زمین و آنچه را در آن است برای زندگی او آفریده: «هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا» (بقره: ۲۹)؛ خداوند برای شما، همه آنچه در زمین وجود دارد آفریده است. حضرت علی (ع) در خطبه ۹۱ نهج البلاغه می فرماید: فَأَهْبِطْهُ بَعْدَ التَّوْبَةِ لِيَعْمَرَ أَرْضَهُ بِنَسْلِهِ؛ خداوند آدم را بر روی زمین فرود آورد تا زمین خدا را با نسل خودش آباد کند.

همچنین علی (ع) به مالک اشتر، یکی از وظایف والی را عمران بلاد و آبادانی شهرها معرفی نموده اند، که این معنا می تواند واژه ی مناسبی به جای توسعه باشد و می فرمایند: «باید نگریستن به آبادانی بیشتر از گرفتن خراج باشد، که گرفتن خراج جز با آبادانی میسر نشود. و آنکه خراج گیرد و به آبادانی نپردازد، شهرها را ویران کند و بندگان را هلاک سازد.

پیشینه تحقیق:

نوروزی (۱۳۵۴) در مطالعه خود نشان داده است که عملکرد تعاونی های روستایی از نظر میزان تولید، متوسط درآمد و کاربرد ماشین آلات موفقیت آمیز بوده است. فوگلستروم و امینی (۱۳۷۵)، تعاونی های روستایی را به منزله ابزاری مناسب برای افزایش درآمد، تأمین نیازهای فنی و مالی و روستاییان و خرید و فروش محصولات آنان معرفی کرده اند. راجرز (Rogers, 1997) در تحقیق خود به این نتیجه رسیده که تعاونی ها با وجود موفقیت در عرصه تولید، نتوانسته اند در زمینه خرید محصول و عرضه به موقع خدمات مورد نیاز روستاییان، جایگزین پیله وران شوند. پیشنهاد این محققان این است که مدیریت تعاونی های به دست افراد متخصص سپرده شده و نحوه اعطای وام با نیازهای حقیقی روستاییان تنظیم شود. همچنین، اورتمان و کینگ در مطالعه خود به بررسی نقش تعاونی ها در افریقای جنوبی پرداخته اند (Ortmann and King, 2007).

نجفی (۱۳۷۵)، طی مطالعه خود در استان فارس، نتیجه می گیرد تشکیل شرکت تعاونی باعث افزایش درآمد اعضا، افزایش میانگین سطح زیرکشت و افزایش عملکرد محصولات اصلی شده است.

نجفی (۱۳۸۴) در بررسی امکانات توسعه خدمات بازاریابی شرکت های تعاونی روستایی، به منظور بررسی عملکرد تعاونی های روستایی در زمینه بازاریابی محصولات کشاورزی، اقدام به تکمیل پرسشنامه ای در ۱۵۹ شرکت تعاونی روستایی کرده است.

نتایج این نظرسنجی نشان می دهد که اعضای تعاونی در رابطه با فروش محصول در بازار با مشکلات زیادی مانند قیمت پایین و عدم ثبات قیمت ها، بالا بودن هزینه حمل و نقل، عدم اطلاع کشاورز از وضعیت بازار، افت بیش از اندازه و عدم دریافت به موقع بهای محصول روبرو هستند.

روش تحقیق :

در این مقاله روش تحقیق ، توصیفی تحلیلی بوده که جمع آوری آمار و اطلاعات مورد نیاز به روش کتابخانه ای انجام شده است

فلسفه شکل گیری :

فلسفه شکل گیری تعاونیها وتشکل های روستایی و کشاورزی، ایجاد تحرک در فرایند توسعه روستایی و کشاورزی با اتکاء به توانمندی های بومی و محلی است .

اهداف تحقیق :

این مقاله با هدف ، بررسی وشناسایی ظرفیت ها، نقاط قوت ، نقاط ضعف ،فلسفه شکل گیری تعاونی ها وتشکل ها روستایی و کشاورزی بوده که می توان با گسترش فرصتها وکاهش تهدیدها ، در دستیابی به امنیت غذایی و شکوفایی اقتصادی وتوسعه پایدار روستایی را تسهیل نمود

فرصت ها در تعاونی ها و تشکل های روستایی وکشاورزی استان آذربایجانشرقی :

شبکه تعاون روستایی آذربایجان شرقی دارای ۱۳ اداره تابعه در شهرستان های اهر ، کلبر ، هریس ، مرند، شبستر ، تبریز ، بستان آباد ، سراب ، مراغه، بناب ،ملکان ،هشترود و میانه می باشد که امر هدایت ، ارشاد، حمایت و نظارت ، آموزش و حسابرسی و نیز سایر امورات مربوط به ۱۸۷ شرکت تعاونی روستایی ، ۱۵۲ شرکت تعاون کشاورزی ، ۷ شرکت تعاونی روستایی زنان ، ۱۵ اتحادیه تعاون روستایی

شهرستان ، یک واحد اتحادیه تعاونی روستایی استان ، ۳ واحد اتحادیه های تعاونی کشاورزی (اتحادیه های دامداران ، مرغداران مرغ تخمگذار و مرغداران مرغ گوشتی) را بر عهده دارد و برابر اساسنامه سازمان و با بهره گیری اصولی و استفاده بهینه از امکانات موجود نیازهای معیشتی و حرفه ای جمعیت روستاییان استان را تامین و با هدف رفاه حال روستاییان ، اعضا و کشاورزان فعالیت های گسترده ای را انجام می دهد .

بر اساس نتایج تحقیق به شرح زیر است

- (۱) مشارکت فعال کلیه اعضا و کشاورزان در فعالیتهای تجاری شرکتهای تعاونی با وجود تعداد ۵۳ واحد ، واحد اعتباری جهت ارائه خدمات بانکی و اعتباری برای اعضاء تشکلهای در مناطق روستایی
- (۲) مشارکت فعال کلیه اعضا و کشاورزان در مدیریت شرکتهای تعاونی با وجود تعداد ۳۶۵ تشکل روستایی و کشاورزی در سطح استان
- (۳) کمک فزاینده ی اعضا در تامین سرمایه سهمی و سپرده های شرکت تعاونی به منظور تقویت بنیه مالی آن
- (۴) اعمال رهبری و مدیریت پویا توسط هیات مدیره شرکتهای تعاونی
- (۵) انسجام کارکردی موثر بین اعضا و شرکتهای تعاونی از یک سو و اتحادیه شرکتهای تعاونی از سوی دیگر.
- (۶) با سواد بودن تمامی اعضای هیئت مدیره شرکتهای تعاونی وتشکل های روستایی و کشاورزی
- (۷) تنظیم و برگزاری برنامه های منظم آموزشی برای اعضای هیئت مدیره و کارمندان شاغل در شرکتهای تعاونی وتشکل های روستایی و کشاورزی
- (۸) داشتن ۸۰ باب انبار به ظرفیت ۶۷۷۵۰ تن با پراکندگی در سطح استان توسط تعاونی ها وتشکل های روستایی و کشاورزی
- (۹) وجود تعداد ۳۲۴ واحد جایگاه مواد سوختی و ۴ واحد پمپ بنزین در استان به منظور توزیع مواد سوختی در مناطق روستایی توسط تعاونی ها وتشکل های روستایی و کشاورزی
- (۱۰) وجود تعداد ۳۲۱ باب فروشگاه مصرف و فروشگاه عرضه محصولات کشاورزی در شبکه تعاونیها
- (۱۱) وجود تعداد ۱۳ واحد مرکز جمع آوری شیر در شبکه تعاونیها
- (۱۲) تعداد ۱۴۵ نفر نیروی انسانی دولتی و تعداد ۷۶۵ نفر نیروی انسانی تشکلهای بخش کشاورزی در سطح شبکه .

تهدیدها در تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی استان آذربایجان شرقی:

بر اساس نتایج تحقیق به شرح زیر است

- (۱) تعجیل در تشکیل شرکت تعاونی و به عضویت درآوردن روستائیان و نهایتاً به فراموشی سپردن کامل آموزش کشاورزان و آشناسازی آنها با تعاونیها
- (۲) محروم و دورافتادگی روستا و شرکتهای تعاونی
- (۳) بی سوادی اعضا و هیئت مدیره شرکتهای تعاونی و همچنین بی اطلاع از اصول تعاون
- (۴) بی اطلاع از کارهای اجتماعی و مشارکتی
- (۵) اختلافات محلی
- (۶) نداشتن سرمایه و بنیه مالی روستاییان
- (۷) نداشتن امکانات زیرساخت های لازم به منظور انجام فعالیتهای اقتصادی و سرمایه گذاری و خرید و فروش محصولات کشاورزی
- (۸) نبود تجهیزات سیستم ناوگان حمل و نقل شیر به مناطق مختلف در سطح روستاها
- (۹) عدم امنیت سیستم رایانهای (سخت افزاری و نرم افزاری) موجود در واحدهای اعتباری

بحث و نتیجه گیری:

با توجه به مطالب ذکر شده می توان نتیجه گرفت که هدف تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی، مشارکت در شکوفایی اقتصادی و بستر سازی برای توسعه پایدار روستاها در دستیابی به امنیت غذایی و توسعه روستایی و تعاملات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و بالا بردن سطح رفاه روستائیان با مشارکت کشاورزان و روستائیان در شرکت های تعاونی و تشکل های روستایی و کشاورزی بوده و گسترش فعالیتهای شرکتها ی تعاونی روستایی و کشاورزی در روستاها، ره گشای بسیاری از مشکلات اقتصادی منطقه بوده و دستیابی به اهداف توسعه پایدار روستایی را تقویت خواهد نمود، بر اساس نتایج تحقیق، میزان فعالیت های اقتصادی، ایجاد اشتغال، داشتن عاملیت های روستایی (نماینده گی توزیع نهاده های کشاورزی - دامی - کودشیمیایی - بذر - سموم)، موسسات مالی و اعتباری، فروشگاههای مصرف روستایی، ایجاد و تجهیز غرف عرضه مستقیم خرید و فروش محصولات کشاورزی، ساختار مدیریت، تشکیل به موقع مجامع عمومی، سطح تحصیلات و سواد هیئت مدیره و اعضای تعاونی، استخراج ترازنامه تعاونی، رعایت قوانین و مقررات، استخراج ترازنامه مالی تعاونی، سیستم اداری و مالی رایانه ای، انتشار بروشور و معرفی عملکرد و اهداف تعاونی، ایجاد تأمین و تقویت زیر ساخت ها، وجود جایگاههای نفت و گاز، توزیع مواد سوختی روستایی، توزیع کالاهای اساسی و مورد نیاز روستائیان و کشاورزان، تجهیز فروشگاههای مصرف تعاونی روستایی، خرید و فروش محصولات کشاورزی، دامی، لبنی، بازاریابی و بازاریابی و تولیدات روستایی و کشاورزی، تهیه و توزیع نهاده های دامی، خدمات و ماشین آلات کشاورزی (کمباین - تراکتور - لودر و ...) توانمندسازی اعضای تعاونی، دوره های آموزشی هیئت مدیره و اعضای شرکت تعاونی، مشارکت اعضای تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی، مشارکت تعاونی ها در طرحهای مختلف، برگزاری دوره های آموزشی برای مدیریت تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی در توسعه روستاها ایفای نقش نموده و تغییرات مثبت و بهبود چشمگیری ایجاد می نماید.

پیشنهادهای راهکارها :

با توجه به اینکه تحقیق زمانی مؤثر واقع خواهد شد که پس از مطالعات و بررسیها، شناسایی مشکلات و ریشه یابی آنها به راه حلها و پیشنهادها منتهی گردد، لذا پیشنهادهای زیر برای حصول نتایج مطلوب برای توسعه و تقویت تعاونی ها و تشکل های روستایی و کشاورزی و تحقق هدفها و وظایف این تعاونیها جهت مشارکت در شکوفایی اقتصادی و بستر سازی برای توسعه پایدار روستاها در دستیابی به امنیت غذایی و توسعه روستایی و تعاملات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، به شرح زیر ارائه می گردد:

- ۱) تقویت و توانمندسازی بنیه مدیریتی سازمانها و تشکلهای غیردولتی توسط دولت پس از بستر سازی برای ایجاد و تاسیس تشکلهای غیردولتی
- ۲) استفاده از مستعدترین و معتمدین افراد تعاونگر و مبتکر محلی و آموزش مداوم و مستمر آنها برای مدیریت شرکتهای تعاونی و تشکل های روستایی و کشاورزی
- ۳) حمایت قانونی و اداری و اولویت بخشی به شرکتهای تعاونی توسط دولت.
- ۴) مشارکت فعال کلیه اعضای شرکت تعاونی در فعالیتهای تجاری
- ۵) مشارکت فعال کلیه اعضاء در مدیریت شرکت تعاونی
- ۶) کمک فزاینده ی اعضاء در تامین سرمایه سهمی و سپرده های شرکت تعاونی به منظور تقویت بنیه مالی آن
- ۷) اعمال رهبری و مدیریت پویا توسط افراد تعاونگر و هیات مدیره شرکت های تعاونی .
- ۸) با سواد بودن اعضای هیئت مدیره شرکت های تعاونی .
- ۹) تنظیم و برگزاری برنامه های منظم آموزشی برای اعضای هیئت مدیره و کارمندان شاغل در شرکتهای تعاونی و تشکل های روستایی و کشاورزی

۱۰) افزایش توجه دولت به شرکتهای تعاونیهای در قالب تسهیلات و مساعدتهای مالی جهت تامین تجهیزات و سرمایه کافی و تقویت و توسعه تعاونیهای یاد شده.

منابع و مآخذ:

- انصاری، ح. (۱۳۷۵). نقش تعاونی ها در گذار از تولید معیشتی به تولید تجاری در بخش کشاورزی، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه: ویژه نامه کشاورزی ایران و بازارهای جهانی، سال ۴، شماره ۱۶، صص ۳۳۰-۳۴۵.
- آسایش، حسین (۱۳۸۰). هدفهای استراتژی توسعه روستایی در ایران.
- ازکیا، مصطفی و غلامرضا غفاری (۱۳۸۳). توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران، تهران، نشرنی.
- ثابت سعیدی، ارسلان (۱۳۸۳). حقوق تعاون، انتشارات دانشگاه پیام نور، چاپ چهارم.
- قانون شرکت های تعاونی مصوب (۱۳۵۰).
- رضوانی، محمد رضا (۱۳۸۳). مقدمه ای بر برنامه ریزی توسعه روستایی در ایران، انتشارات قومس، چاپ اول.
- نجفی، ب. (۱۳۷۵). بررسی اثرات تاسیس شرکت های تعاونی تولید در شهرستان ممسنی، مجله علوم کشاورزی ایران، سال ۲، شماره ۱۳، صص ۴۱-۵۰.
- نوروزی، م. (۱۳۵۴). بررسی مقدماتی شرکت های تعاونی تولید روستایی ناصری، ورله و شاهماران، وزارت تعاون و امور روستاها، دفتر ارزشیابی شرکت های سهامی زراعی و تعاونی های تولید روستایی
- فولگسروم، ک. و امینی (۱۳۷۵). پیش نیازهایی برای موفقیت تعاونی ها، معیاری برای شرکت های تعاونی واقعی، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال چهارم، شماره شانزده، صص ۱۲۹-۱۴۰.
- شعبانعلی فمی، حسین و همکاران (۱۳۸۷). تحلیل عوامل اقتصادی موثر بر عملکرد تعاونی های زنان در ایران، پژوهش های جغرافیای انسانی، دانشگاه تهران، صص ۱۱۸-۱۱۹.
- مطالعات میدانی محقق (۱۳۹۵).
- قرآن کریم سوره های هود، بقره، آل عمران
- نهج البلاغه، ترجمه سیدجعفر شهیدی، تهران، علمی و فرهنگی، ۱۳۷۸.
- سید محمدحسین طباطبائی، المیزان، ج ۱۰، ص ۳۲۱.
- Ortmann, G, F, and king, R, P (2007). Agricultural cooperatives II, Can they facilitate access of small-scale farmers in South Africa to input and Product markets? *Agrekon*, Vol, 46, No, 2.
- Rogers, R, T (1997). Agricultural marketing cooperatives in increasingly concentrated markets, Available on :www.unix.oit.umass.edu/resec, 241.

